

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра української літератури

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан філологічного факультету

проф. Борис БУНЧУК

«12» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

“Українська художня література для дітей”

обов’язкова

Освітньо-професійна програма **“Українська мова та література”**

Спеціальність **014 Середня освіта**

Галузь знань **01 Освіта**

Рівень вищої освіти **перший бакалаврський**

Філологічний факультет

Мова навчання **українська**

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Українська художня література для дітей» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Українська мова та література», (спец. 014 «Середня освіта (Українська мова і література)»), затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 9 від 26 червня 2024 року).

Розробник: Ковалець Лідія Михайлівна, професор кафедри української літератури, доктор філологічних наук, професор.

Викладачі: Ковалець Лідія Михайлівна, професор кафедри української літератури, доктор філологічних наук, професор; Чолкан Валентина Андріївна, доцент кафедри української літератури, кандидат філологічних наук, доцент.

Погоджено з гарантом ОП й затверджено
на засіданні кафедри української літератури
Протокол № 1 від 9 серпня 2024 року

Завідувач кафедри

Валентин МАЛЬЦЕВ

Схвалено методичною радою
філологічного факультету

Протокол № 1 від 12 серпня 2024 року

Голова методичної ради
філологічного факультету

Алла АНТОФІЙЧУК

Мета і завдання навчальної дисципліни:

Дисципліна «Українська художня література для дітей» спрямована на те, щоб систематизувати, доповнити і розширити знання студентів з українського дитячого письменства, зокрема на з'ясування питань про особливості її розвитку, жанрово-тематичну і художню своєрідність, основні відомості про життя і творчість уведених до програми дитячих письменників, визначення місця і ролі їх у літературному процесі, в історії національної та світової літератури.

Пререквізити: вивчення дисципліни ґрунтується на знаннях, здобутих під час опанування шкільного курсу української літератури.

Результати навчання.

Навчальна дисципліна «Українська художня література для дітей» спрямована на забезпечення та засвоєння таких *загальних і спеціальних компетентностей*:

Загальні:

ЗК 3. Здатність розуміти предметну галузь, застосовувати наукові методи пізнання, впроваджувати інновації, ухвалювати ефективні обґрунтовані рішення та відповідально ставитись до обов'язків.

Фахові:

ФК 6. Здатність розуміти історико-літературний процес, закономірності розвитку української літератури у світовому контексті, використовувати здобутки українського письменства для формування національної свідомості, світогляду учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві.

ФК 7. Здатність здійснювати різноаспектний аналіз художніх текстів, визначати їх жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції і новаторство, зв'язок із історією, фольклором, міфологією, релігією, філософією тощо.

У результаті засвоєння змісту навчальної дисципліни студент має набути таких *програмних результатів навчання*:

ПРН 10. Аналізувати мовні та літературні явища у взаємозв'язку і взаємозалежності.

ПРН 11. Застосовувати різні види аналізу художнього тексту, визначати його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.

Опис навчальної дисципліни
Загальна інформація про розподіл годин

Українська художня література для дітей											
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	Лекції	практичні	Семінарські	Лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	1	3	90	15	15			60		Залік
Заочна	1	1	3	90	4	4			82		Залік

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	денна форма						заочна форма				
	усього	у тому числі					усього	у тому числі			
		Л	пр	лаб	інд.	с.р.		Л	пр	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Змістовий модуль 1. Нова українська дитяча література											
Тема 1.1. Специфіка дитячої літератури. Український дитячий фольклор.	11	2	2			7	10,5	0,5			10
Тема 1.2. Становлення і розвиток української дитячої літератури в XIX ст.	11	2	2			7	11,5	0,5			10
Тема 1.3. Українська дитяча література на зламі XIX – XX ст.: найвидатніші сторінки, призабута спадщина	11	2	2			7	11,5	0,5	1		10
Разом за змістовим модулем 1	33	6	6			21	32,5	1,5	1		30
Змістовий модуль 2. Новітнє дитяче письменство											
Тема 2.1. Українська дитяча література новітнього часу: тенденції розвитку	21	4	2			15	11,5	0,5	1		10
Тема 2.2. Сучасна українська дитяча література: ідейно-	30	4	6			20	43,5	1,5	2		40

тематичні та художньо-стильові пошуки											
Тема 2.3. Дитяча література Буковини: тенденції розвитку	6	1	1			4	2,5	0,5			2
Разом за змістовим модулем 2	57	9	9			39	57,5	2,5	3		52
Усього годин	90	15	15			60	90	4	4		82

Тематика лекційних занять з переліком питань

№ теми	Назва теми
1.1.	Специфіка дитячої літератури. Український дитячий фольклор. ПЛАН - Особливості дитячої літератури, її місія. - Класифікації дитячого фольклору. Жанрово-тематична специфіка й поетика пісенного дитячого фольклору. Малі дитячі фольклорні жанри. - Казковий епос малих українців. Класифікація та художньо-стильові особливості казок. - Про історію збирання, записування та дослідження українського дитячого фольклору.
1.2.	Становлення й розвиток української дитячої літератури в XIX ст. ПЛАН - Питання освіти й виховання дитини засобами книжки в українській літературі до XIX століття. Т. Шевченко й дитяча література. - Творчість Марка Вовчка для дітей, її місце в історії українського письменства та у світовій літературі. - Феномен Л. Глібова як дитячого автора. Національний колорит його творчості. - Інші письменники XIX століття у своїй творчості для дітей.
1.3.	Українська дитяча література на зламі XIX – XX ст.: найвидатніші сторінки, призабута спадщина. ПЛАН - Особливості розвитку. - Автобіографічна проза І. Франка про дітей і школу, його казки в контексті української та світової культури. - Багатогранна діяльність Лесі Українки як дитячої авторки, її патріотичні та естетичні домінанти. - Дитяча творчість Олени Пчілки, Олександра Олеся, Марійки Підгірянки, Костянтини Малицької та інших їхніх сучасників.
2.1.	Українська дитяча література новітнього часу: тенденції розвитку. ПЛАН - Українська дитяча книжка у зв'язках із суспільно-політичною і духовною атмосферою новітньої епохи. - Знакові постаті в дитячій літературі цього часу (Степан Васильченко, Олександр Копиленко, Олесь Донченко, Микола Трублаїні, Наталя Забіла, Оксана Іваненко, Платон Воронько, Юрій Збанацький, Михайло Стельмах, Микола Вінграновський), їхня творчість.

	3. Дитяча література діаспори (загальний огляд).
2.2.	Сучасна українська дитяча література: ідейно-тематичні та художньо-стильові пошуки. <i>ПЛАН</i> 1. Особливості сучасної української дитячої літератури, її тематичне й формальне оновлення. 2. Знакові явища в українській новітній поезії для дітей: творчість Анатолія Качана, Івана Андрусяка, Василя Голобородька, Івана Малковича, Мар'яни Савки та ін. авторів. 3. Жанрово-тематична та образно-художня специфіка прози для дітей та підлітків (творчість Галини Малик, Сашка Дерманського, Зірки Мензатюк, Мар'яни і Тараса Прохасків, Лесі Ворониної, Галини Пагутяк, Марини Павленко, Володимира Рутківського та ін. авторів, уведених до шкільної програми). 4. Сучасна дитяча драматургія, проблематика її розвитку.
2.3.	Дитяча література Буковини: тенденції розвитку. <i>ПЛАН</i> 1. Українська дитяча література Буковини до 1940 року. Феномен Юрія Федьковича як дитячого автора. Продовження його традицій у творчості Ізидора Воробкевича, Омеляна Поповича, Євгенії Ярошинської, Дмитра Макогона й інших сучасників та наступників. 2. Дитяча творчість Параски Амбросій, Михайла Івасюка, Василя Мельника. 3. Призначена для дітей творчість Мирослава Лазарука, Богдана Мельничука, Христі Венгринюк та ін. сучасних авторів. Перспективи розвитку дитячої літератури Буковини. 4. Журнал для дітей «Українська ластівка» («Буковинська ластівка»), його виховний потенціал.

Тематика практичних занять з переліком питань

№ теми	Назва теми
1.	<u>Жанрово-тематична і художня своєрідність фольклору малих українців.</u> <i>Види роботи:</i> вступна бесіда, робота з текстами, робота в парах та групах, усні та письмові відповіді, дискусія. 1. Тематична й художня своєрідність творів, що перейшли від дорослих до дітей із загального фольклору (казок, деяких обрядових пісень, як-от колядок та щедрівок, загадок, прислів'їв). 2. Тематична й художня своєрідність фольклорних зразків, створених дорослими спеціально для дітей (колискових, забавлянок, закличок, скоромовок). 3. Тематична й художня своєрідність власне дитячого фольклору (лічилок, дражнилок, прозивалок, страшилок). 4. Якою ж можливістю використання цього матеріалу не тільки в народній педагогіці, але й у сучасній шкільній практиці?
2.	<u>Вибрані сторінки української дитячої класики XIX століття: постаті і тексти.</u> <i>Види роботи:</i> робота з текстами, тестування, бесіда, дискусія (метод «Шкала думок»), усні та письмові відповіді.

	1. Пейзажна лірика Тараса Шевченка, рекомендована дітям. Що робить цю творчість і нині значущою? 2. Твори Марка Вовчка для дітей як явище не лише української літератури (на матеріалі повісті «Маруся»). 3. Леонід Глібов як дитячий поет: жанрове розмаїття творчості. Що дає підстави говорити про її яскраво виражений національний характер? 4. Казка Івана Франка «Фарбований Лис», її повчальний підтекст. 5. Дитинство Лесі Українки як зразок активної і творчої підготовки людини до майбутнього життя. Проблематика, колоритність образів казки «Біда навчить».
3	<i>Феномен призабутої української дитячої літератури кінця XIX – перших десятиліть XX століття</i> <u>Види роботи:</u> робота з текстами, бесіда, усні відповіді, письмові повідомлення, презентації, метод частково-пошуковий (евристичний). 1. Життєвий і творчий подвиг Олени Пчілки. Ідейно-тематичний зміст тієї частини її літературної спадщини, котра призначалась дітям. 2. Олександр Олесь як автор «Княжої України» й казки «Микита Кожум'яка». 3. Марійка Підгірянка і її твори для дітей. Сюжет, образи-персонажі п'єси «В чужому пір'ю».
4.	<i>Крізь ідеологічний тиск: здобутки і втрати новітнього українського дитячого письменства.</i> <u>Види роботи:</u> робота з текстами, усні та письмові відповіді, дискусія, методи «Аналіз ситуацій», «Займи позицію» / «Зміни позицію», «Мікрофон» тощо. 1. Дитяча література і тоталітарна держава, особливості їхніх взаємовідносин (ідея «векторності» дитини в літературі 1930-х років, тоді ж заборона казки, фантастики, романтики; у літературі часу Другої світової війни та опісля - поетизація смерті та вбивства; згодом – дидактична наснаженість письменства, його культи). 2. Оповідання Володимира Винниченка для дітей як свідчення вміння автора створювати цікаві сюжети й образи. 3. Поетичні твори Наталі Забіли для дошкільнят і молодших школярів: здобутки і втрати. Мудрість, м'якість, гумор авторки у фантастичній повісті «Дивовижні пригоди хлопчика Юрчика та його діда». 4. Історико-біографічна повість Оксани Іваненко «Друкар книжок небачених» (загальний огляд). 5. Образи головних героїв повісті Миколи Вінграновського «Сіроманець» як ідеальних друзів. 6. Феномен «Тореадорів з Васюківки» Всеволода Нестайка, їхнє місце в історії дитячої літератури.
5-6-7	<u>Що стане класикою? Сучасна українська дитяча література в ідейно-тематичних, жанрово-стильових шуканнях та перспективі розвитку.</u> <u>Види роботи:</u> робота з текстами, усні та письмові відповіді, дискусія, методи «Коло ідей», «Незакінчені речення», «Займи позицію» / «Зміни позицію» тощо. 1. Поетичні горизонти сучасної української літератури для дітей. Творчість Анатолія

	Качана, Ігоря Калинця та Івана Малковича, її ідейно-художні константи. 2. Філософія казок Емми Андіївської (на матеріалі «Казки про ян» та «Говорючої риби»). 3. Проблема свободи людини в оповіданні Володимира Дрозда «Білий кінь Шептало». 4. Гуманістичний зміст новели Любові Пономаренко «Гер переможений». 5. Повість Зірки Мензатюк «Таємниця козацької шаблі» як важливий естетичний, пізнавальний та національно-культурницький проєкт. 6. Сучасна українська пригодницька науково-фантастична повість (на матеріалі повісті Лесі Ворониної «Таємне Товариство Боягузів, або Засіб від переляку № 9» та повісті Марини Павленко «Русалонька із 7-В, або Прокляття роду Кулаківських») 7. Проблема відповідальності дитини за свої вчинки та її художнє трактування в казковій повісті Галини Малик «Незвичайні пригоди Алі в Країні Недоладії». 8. Тема дитячої дружби в повісті Валентина Чемериса «Вітька+Галя, або Півість про перше кохання». 9. Революція Гідності крізь призму дитячої психології: оповідання Галини Кирпи «Мій тато став зіркою». 10. Інші показові явища сучасного українського літературного процесу, зорієнтовані на дитину та її світ.
8.	<u>Дитяча література Буковини в іменах, творчих здобутках і своїй перспективі.</u> <i>Види роботи:</i> робота з текстами, усні та письмові відповіді, презентація та захист авторських проєктів. 1. Казка Юрія Федьковича «Бідолашко», її генеза, змістова специфіка, образи, національний (суто буковинський) колорит. 2. Євгенія Ярошинська та її оповідання «Найбільший скарб». Морально-етичні уроки письменниці. 3. Вірші Параски Амбросій для дітей, їхня тематична специфіка, своєрідність поезики. 4. Інші творці дитячого письменства краю, в тому числі наші сучасники, їхні досягнення і прорахунки у цій сфері.

Завдання для самостійної роботи студентів

№ теми	Назва теми
1.1.	Специфіка дитячої літератури. Український дитячий фольклор. <i>Прочитати і законспектувати</i> а) зразки українського дитячого фольклору та зразки української дитячої літератури на релігійну тематику; б) відповідний матеріал із науково-критичної літератури для практичного заняття. <i>Поміркувати</i> над можливістю використання цього матеріалу не тільки в народній педагогіці, але й у сучасній шкільній практиці. <i>Написати</i> есей на тему «Книги мого дитинства».

	<i>До кінця вивчення курсу підготувати</i> добірку записів дитячого фольклору зі своєї рідної місцевості (з паспортизацією таких матеріалів).
1.2.	Становлення і розвиток української дитячої літератури в XIX ст. <i>Прочитати і законспектувати</i> а) твори дитячих авторів конкретного історико-літературного періоду; б) відповідний матеріал із науково-критичної літератури для практичного заняття. <i>Вивчити напам'ять</i> поезії Т. Шевченка «Світає...», «Тече вода з-під явора...», «Сонце заходить, гори чорніють...» і два вірші Л. Глібова для дітей (за вибором). <i>Поміркувати</i> над тим, чому саме світ живої природи так часто виявляється об'єктом уваги наших дитячих письменників? <i>Навести приклади</i> подібної тематики в зарубіжній літературі.
1.3.	Українська дитяча література на зламі XIX – XX ст.: найвидатніші сторінки, призабута спадщина. <i>Прочитати і законспектувати</i> а) твори дитячих авторів конкретного історико-літературного періоду (згідно з програмою); б) відповідний матеріал із науково-критичної літератури для практичного заняття. <i>Поміркувати,</i> чим було спричинене посилення (з кінця XIX століття) національно-історичної проблематики в українській літературі для дітей. <i>Підготувати</i> коротке (до 2-х стор.) письмове повідомлення про творчість одного несправедливо забутого українського дитячого письменника свого рідного регіону
2.1.	Українська дитяча література новітнього часу: тенденції розвитку. <i>Прочитати і законспектувати</i> а) твори дитячих авторів конкретного історико-літературного періоду (згідно з програмою); б) відповідний матеріал із науково-критичної літератури для практичного заняття. <i>Поміркувати над питанням,</i> завдяки чому кращі твори дитячих письменників новітнього часу витримали іспит часом. <i>Підготувати</i>

	коротке (до 2-х стор.) письмове повідомлення на цю тему.
2.2.	Сучасна українська дитяча література: ідейно-тематичні та художньо-стильові пошуки. <i>Прочитати і законспектувати</i> а) твори сучасних дитячих авторів (згідно з програмою); б) відповідний матеріал із науково-критичної літератури для практичного заняття. <i>Поміркувати над питанням,</i> які здобутки сучасної української дитячої літератури, з вашої точки зору, стануть класикою. <i>Підготувати</i> коротке (до 2-х стор.) письмове повідомлення на цю тему. <i>З'ясувати,</i> які твори сучасної української дитячої літератури належать до чинної програми з української літератури в ЗЗСО, скільки годин відведено на їхнє вивчення. <i>Скласти відповідну таблицю.</i>
2.3.	Дитяча література Буковини: тенденції розвитку. <i>Прочитати і законспектувати</i> а) твори українських дитячих авторів Буковини; б) відповідний матеріал із науково-критичної літератури для практичного заняття. <i>Підготувати</i> коротке (до 2-х стор.) письмове повідомлення чи презентацію про творчість тих українських письменників свого регіону, які писали / пишуть для дітей.

Контроль виконання та оцінювання завдань, винесених на самостійне опрацювання, проводимо в процесі вивчення тем кожного змістового модуля.

Методи навчання

У роботі використовуємо словесні, наочні та практичні методи навчання, зокрема: лекцію, пояснення, розповідь, бесіду, спостереження, ілюстрацію, демонстрацію, практичні вправи.

За характером пізнавальної діяльності здобувача освіти застосовуємо інформаційно-рецептивний, репродуктивний, проблемний, евристичний, дослідний методи.

Система контролю та оцінювання

Система контролю та оцінювання передбачає поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті. У процесі вивчення дисципліни використовуємо такі методи поточного контролю:

- усне опитування (фронтальне опитування, вибіркове опитування, дискусії);
- письмовий контроль (виконання індивідуальних письмових завдань, написання творчої роботи, перевірка ведення читацького щоденника);

Формами поточного контролю є індивідуальна та фронтальна перевірка, форма підсумкового контролю – залік.

Розподіл балів

ЗМ № 1 (25 балів)			ЗМ № 2 (35 балів)			Підсумковий контроль (залік)	Сума
T1	T2	T3	T1	T2	T3		
5	10	10	10	20	5	40	100

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінка А (90 – 100 балів) або "зараховано" виставляється за відповідь, яка містить вичерпне за сумою поданих знань розкриття усіх запитань, розгорнуту аргументацію кожного з положень, побудована логічно й послідовно, розкриває питання від його нижчих до вищих рівнів, а також містить приклади, які дозволяють судити про повно ту уявлень студента з поставленого питання. Відповідь повинна бути викладена гарною, багатою мовою, відзначатися точним вживанням термінів, містити посилання на засвоєну навчальну літературу.

Оцінка В (80 – 89 балів) або "зараховано" виставляється за відповідь, яка містить повне, але не вичерпне за сумою виявлених знань висвітлення усіх запитань, що містяться в білеті, скорочену аргументацію головних положень, допущено порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, а розуміння теоретичних питань не підкріплено ілюстраціями. У відповіді допущено стилістичні помилки, неточне вживання термінів, довільне витлумачення фактів.

Оцінка С (70 – 79 балів) або "зараховано" виставляється за відповідь, яка містить недостатньо вичерпне за сумою виявлених знань висвітлення питань, відсутня аргументація головних положень, допущено порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, а наведені приклади з практики не відповідають теоретичним моментам курсу. У відповіді допущено стилістичні помилки, неточне вживання термінів, довільне витлумачення фактів.

Оцінка D (60 – 69 балів) або "зараховано" виставляється за відповідь, яка містить неповне за сумою виявлених знань висвітлення усіх питань, поверхово аргументує положення, у викладі допускає композиційні диспропорції, порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, не ілюструє теоретичні положення прикладами. Мова відповіді рясніє помилками, наявне неправильне слово- й терміновживання.

Оцінка E (50 – 59 балів) або "зараховано" виставляється за відповідь, яка містить неповне за сумою виявлених знань висвітлення усіх питань або за незнання окремого питання із загальної кількості поставлених. У викладі студента допущені композиційні диспропорції, порушення логіки й послідовності викладу матеріалу. Студент не може відтворити основні теоретичні положення, але наводить окремі приклади з історико-літературного матеріалу. Мова відповіді рясніє помилками, наявне неправильне слово- й терміновживання, немає розуміння окремих літературознавчих термінів.

Оцінка FX (35 – 49 балів) або "незараховано" виставляється у разі, коли студентом упродовж навчального семестру набрано недостатню кількість балів за змістові модулі, він не може бути допущеним до складання заліку. У випадку, якщо студент допущений, але його відповідь на заліку містить неправильне висвітлення питань, помилкову аргументацію, допущено помилкові умовиводи, неправильне посилання на факти та їхнє витлумачення, мова близька до суржику, він також може бути оцінений незадовільно.

Оцінка F (1 – 34 бали) або "незараховано" виставляється у разі, коли студентом упродовж навчального семестру набрано недостатню кількість балів за змістові модулі, він не може бути допущеним до складання заліку. У випадку, якщо студент допущений, але відповісти на

поставлені запитання не може або відповідає неправильно, а також не може дати відповідь на жодне із поставлених додаткових запитань, така відповідь оцінюється незадовільно.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

100-бальна шкала	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Пояснення за розширеною шкалою
90-100	Зараховано	A	Відмінно
80-89		B	дуже добре
70-79		C	Добре
60-69		D	Задовільно
50-59		E	Достатньо
35-49	Незараховано	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34		F	незадовільно з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Перелік питань для самоконтролю навчальних досягнень студентів

1. Що таке дитяча література?
2. Яка роль ілюстрації в дитячій книзі? Розкрийте взаємозв'язок тексту й ілюстрації.
3. Назвіть види дитячої літератури.
4. Назвіть основні ознаки фольклору. Відповідь проілюструйте прикладами з дитячого фольклору.
5. Який критерій є визначальним у класифікації дитячого фольклору?
6. Чим дитячі колядки та щедрівки відрізняються від «дорослих» творів цього жанру?
7. Вкажіть на жанрові ознаки народної казки.
8. Які спільні й відмінні риси народних і літературних казок?
9. Що таке забавлянка? Який критерій покладений в основу класифікації цього жанру?
10. Хто вважається одним із перших теоретиків і критиків дитячої літератури? Чому? Відповідь обґрунтуйте.
11. Які провідні мотиви творів Т.Шевченка, що увійшли в коло дитячого читання?
12. Які твори Тараса Шевченка вивчаються в початковій школі, а які в середніх класах?
13. Дайте загальну характеристику педагогічних поглядів Т. Шевченка. Які конкретні заходи вживав письменник на шляху розбудови національної системи освіти?
14. На конкретних прикладах розкрийте сутність різноаспектної діяльності Марка Вовчка в галузі дитячої літератури. Розкажіть про діяльність Марії Вілінської як дитячої письменниці, яку вона проводила у Франції.
15. Визначте особливості казок Марка Вовчка.
16. Який внесок Марка Вовчка як перекладачки в розвиток дитячої літератури?
17. Як педагогічні погляди письменниці позначилися на її художній спадщині?
18. Кого вважають основоположником української дитячої літератури?
19. Визначте композиційні особливості загадок Л. Глібова.
20. Назвіть образотворчі засоби фольклору, якими користується Л. Глібов у своїх поетичних творах для дітей.
21. У чому полягає особливість загадок-акровіршів Л. Глібова?
22. Розкрийте значення творчості Л. Глібова в розвитку української дитячої літератури.
23. Як соціально-політичні умови життя країни позначились на розвитку української літератури кінця XIX - початку XX ст.?

24. Який дитячий часопис виходив у Львові в 1890-1914 роках? Розкажіть про його роль в активізації розвитку дитячої літератури.
25. Які нові жанри виникають в українській дитячій літературі II пол. XIX ст.?
26. Яке місце посідають казки в літературній спадщині І. Франка? Дайте загальну характеристику збірки "Коли ще звіри говорили".
27. Які проблеми порушує І. Франко в оповіданнях на шкільну тематику?
28. Хто є найулюбленішим дитячим персонажем І. Франка? У яких творах він зустрічається? Схарактеризуйте його.
29. У чому полягає особливість байок Олени Пчілки?
30. Який внесок зробила письменниця в розвиток етнографії, фольклористики, літературознавства?
31. Який журнал видавала Олена Пчілка для дітей? Яке значення він мав?
32. У чому полягає особливість пейзажної лірики Олександра Олеся?
33. Хто є головними героями збірки "Все навколо зеленіє"? Якими рисами вони наділені?
34. Як творча манера О. Олеся позначилась на його казках?
35. Визначте провідні мотиви циклу поезій Лесі Українки "В дитячому крузі".
36. Поясніть назву казки Лесі Українки "Біда навчить".
37. Схарактеризуйте особливості мови і стилю казки Лесі Українки "Лелія".
38. Які елементи творення характеру героя використовує В. Винниченко в оповіданні "Федько-халамидник"?
39. Які дискусії щодо дитячої літератури виникли в 20-30 рр. XX ст.?
40. Що ви можете сказати про розвиток жанру казки в українській літературі XX ст.?
41. Яка тематика домінувала в дитячих творах перших повоєнних десятиліть? Чому? Яке ставлення до цієї літератури з боку сучасної критики?
42. Як позначився творчий метод соцреалізму на розвитку української дитячої літератури в 60-80 рр. XX ст.?
43. Назвіть твори для дітей авторства О. Донченка, О. Копиленка, М. Трублаїні, Н. Забіли, О. Іваненко. Які з них витримали іспит часом, а які – ні. Поясніть причини такого явища.
44. Назвіть історико-біографічні твори О. Іваненко для дітей. Які з них вивчаються в школі?
45. Які твори Григора Тютюнника побудовані на автобіографічному матеріалі. Які проблеми вони піднімають?
46. Який потенціал має казка В.Симоненка "Цар Плаксій і Лоскотон"?
47. Назвіть центральних персонажів пригодницької повісті В. Нестайка «Тореадори з Васюківки». Чому цей твір належить до категорії пригодницьких? Назвіть суголосні твори зі світової дитячої літератури.
48. За які збірки віршів М. Вінграновський був удостоєний Шевченківської премії?
49. Що вам відомо про творчість Е. Андіївської для дітей?
50. Які тенденції розвитку дитячої літератури в Україні на сучасному етапі?
51. Доведіть, що сучасна поезія для дітей дуже різножанрова.
52. Хто в сучасній дитячій прозі виступає в жанрі літературної казки? Назвіть їхні твори.
53. Хто в сучасній дитячій літературі виступає з пригодницько-фантастичною тематикою? Назвіть їхні твори.
54. Хто в сучасній прозі для дітей розвиває жанр детективу і фентезі? Назвіть їхні твори.
55. Хто є автором казок «Бідолашко», «Від чого море солоне?», «Глогорожечка»?
56. Що вам відомо про Є. Ярошинську як дитячу письменницю?
57. Назвіть представників сучасної української дитячої літератури Буковини.

Перелік питань для підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Схарактеризуйте специфіку дитячої літератури, її пізнавальну, естетичну, розважальну функції. Відповідь проілюструйте конкретним художнім матеріалом.

2. Проаналізуйте місце і роль художніх творів на релігійну тематику в дитячому читанні. Відповідь проілюструйте конкретним художнім матеріалом.
3. Розкажіть про українську дитячу народнопісенну творчість. Відповідь проілюструйте конкретним художнім матеріалом.
4. Вкажіть на своєрідність тематики, образної системи українських народних казок. Відповідь проілюструйте конкретним художнім матеріалом.
5. Схарактеризуйте твори Т. Шевченка, що перебувають у колі дитячого читання. Відповідь проілюструйте конкретним художнім матеріалом.
6. Схарактеризуйте роль та місце творів про дитинство Т. Шевченка у становленні морального, духовного обличчя майбутніх громадян України. Відповідь проілюструйте конкретним художнім матеріалом.
7. Проаналізуйте казки Марка Вовчка для дітей, розкажіть про світову славу її творів, адресованих дітям. Відповідь проілюструйте конкретним художнім матеріалом.
8. Схарактеризуйте дитячу творчість Леоніда Глібова, доведіть, що вона має яскраво виражений національний характер. Відповідь проілюструйте конкретним художнім матеріалом.
9. Схарактеризуйте образи дітей в автобіографічній прозі І. Франка про школу. Відповідь проілюструйте конкретним художнім матеріалом.
10. Розкажіть про специфіку казок І. Франка для дітей. Відповідь проілюструйте конкретним художнім матеріалом.
11. Проаналізуйте поетичні та прозові твори Лесі Українки для дітей. Відповідь проілюструйте конкретним художнім матеріалом.
12. Назвіть незаслужено забутих українських дитячих письменників XIX – перших десятиліть XX ст. та їхні твори. Проаналізуйте (за вибором) один їхній текст.
13. Схарактеризуйте постать Н. Забіли як дитячої авторки. Відповідь проілюструйте конкретним художнім матеріалом.
14. Схарактеризуйте постать О. Іваненко як дитячої авторки. Відповідь проілюструйте конкретним художнім матеріалом.
15. Вкажіть на феномен «Тореадорів з Васюківки» В. Нестайка. Відповідь проілюструйте конкретним художнім матеріалом.
16. Схарактеризуйте головних героїв повісті М. Вінграновського як ідеальних друзів. Відповідь проілюструйте конкретним художнім матеріалом.
17. Проаналізуйте казки Е. Андіївської, введені до шкільної програми, вкажіть на їхній морально-етичний потенціал. Відповідь проілюструйте конкретним художнім матеріалом.
18. Розкажіть про ідейно-тематичні та стильові особливості сучасної української дитячої поезії для дітей. Відповідь проілюструйте конкретним художнім матеріалом.
19. Доведіть, що жанрова палітра сучасної прози для дітей дуже різноманітна. Назвіть ці жанри. Відповідь проілюструйте конкретним художнім матеріалом.
20. Схарактеризуйте образи Чудового Чудовиська, дівчинки Соні, розкажіть про їхні пригоди (за творчістю С. Дерманського). Відповідь проілюструйте конкретним художнім матеріалом.
21. Розкажіть про здобутки Лесі Ворониної в жанрі дитячого детективу. Відповідь проілюструйте конкретним художнім матеріалом.
22. Схарактеризуйте проблематику життя підлітків на основі творчості Марини Павленко. Відповідь проілюструйте конкретним художнім матеріалом.
23. Розкажіть про здобутки Зірки Мензатюк як дитячої письменниці. Відповідь проілюструйте конкретним художнім матеріалом.
24. Розкажіть про мандрівку Алі в Країну Недоладію та значення цієї мандрівки (за повістю Г. Малик). Відповідь проілюструйте конкретним художнім матеріалом.
25. Проаналізуйте «хлопчачі тексти» В. Рутківського, поєднання у них історії та сучасності. Відповідь проілюструйте конкретним художнім матеріалом.

26. Схарактеризуйте, як розвивається в повісті В. Чемериса «Вітька+Галя, або Повість про перше кохання» тема дитячої дружби. Відповідь проілюструйте конкретним художнім матеріалом.
27. Розкажіть про Ю. Федьковича як дитячого автора. Схарактеризуйте (за вибором) один його художній твір для дітей.
28. Проаналізуйте здобутки Є. Ярошинської в царині дитячої літератури, вкажіть на їхні змістові, ідейно-тематичні та образні особливості. Відповідь проілюструйте конкретним художнім матеріалом.
29. Схарактеризуйте сучасний стан розвитку української дитячої літератури на Буковині. Відповідь проілюструйте конкретним художнім матеріалом, що стосується одного автора.
30. Розкажіть про українську дитячу періодику та її зв'язок із дитячим письменством.

Відповідно до «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти у системі формальної освіти)» (протокол №4 від 28 березня 2022 року) (<https://www.chnu.edu.ua/media/3aykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiu-formalnoi-ta-neformalnoi-osvity.pdf>) у процесі вивчення дисципліни здобувачу освіти може бути зараховано до 25% балів, отриманих за результатами неформальної та/ або інформальної освіти з проблем, що відповідають тематиці курсу.

Рекомендована література

Основна

1. Баран У. Комунікація у літературі для дітей та юнацтва: монографія / Львів : Центр дослідження літератури для дітей та юнацтва. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2016.
2. Качак Т. Українська література для дітей та юнацтва. Київ, 2016.
3. Качак Т. Б., Круль Л. М. Зарубіжна література для дітей. Київ, 2014.
4. Качак Т. Б. Тенденції розвитку української прози для дітей та юнацтва початку ХХІ ст. Київ, 2018.
5. Костюченко В. Літературними стежками: нарис історії української літератури для дітей ХХ століття. Київ, 2009.

Допоміжна

1. Огар Е. Дитяча книга в українському соціумі. Львів, 2012.
2. Сивачук Н. Український дитячий фольклор: підручник. Київ, 2003.
3. Письменники Буковини: Хрестоматія. У 2 ч. Чернівці, 2001, 2003.
4. Українська література для дітей: хрестоматія / уклад. О. О. Гарачковська. Київ, 2011.
5. Филипчук В. С., Ковалець Л. М. Літературний дивосвіт Буковини. Навчально-методичний посібник. Чернівці, 1998.
6. Качак Т. Дитяча література в незалежній Україні: тенденції розвитку, яскраві постаті, знакові тексти // Бібліотечка «Дивослова». 2015. № 4.
7. Ковалець Л. Образи дітей у художній прозі Олени Пчілки // Волинь філологічна: текст і контекст. Олена Пчілка в літературному контексті порубіжжя. Луцьк, 2019. Вип. 28. С. 167-177.
8. Ковалець Л. Про Параску Амбросій та її поетичні присвяти дітям : літ.-крит. нарис. Чернівці, 2020.
9. Лановик М., Лановик З. Українська народна словесність: навч. посібник. Львів, 2000.

10. Марко В. П. Аналіз художнього твору: навч. посібник. Київ, 2013.
11. Сабат Г. Казки Івана Франка: особливості поетики. Дрогобич, 2006.
12. Савчин М., Василенко Л. Вікова психологія. Київ, 2017.
13. Сивачук Н. Український дитячий фольклор: підручник. Київ, 2003.
14. Славова М. Т. Попелюшка літератури: теоретичні аспекти літератури для дітей. Київ, 2002.
15. Шалагінов Б. Б. Дитяча література: до концепції історичної періодизації та змісту // Слово і Час. 2003. № 7. С. 46-53.
16. Шалагінов Б. Дитинство і література: постмодерна візія // Всесвітня література в школах України. 2015. № 11. С. 2-7.

Інформаційні ресурси

1. Всеосвіта. Національна освітня платформа: <https://vseosvita.ua>
2. Гуртом. Українське гніздечко: www.hurtom.com
3. Діаспоріана: Електронна бібліотека: <https://diasporiana.org.ua/>
4. На урок. Освітній проект: <https://naurok.com.ua>
5. НУШ. Нова українська школа: <https://nus.org.ua/>
6. Освіторія. Медіа: <https://osvitoria.media/>
7. УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА. Програма для 5-9-х класів ЗНЗ
<https://osvita.ua/school/program/program-5-9/56125/>
8. УкрЛіб. Бібліотека Української Літератури: <https://www.ukrlib.com.ua/>
9. Чтиво. Електронна бібліотека: <https://chtyvo.org.ua/>
10. Шкільні підручники з української літератури для 5-9 класів:
<https://pidruchnyk.com.ua/>

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwgb/polozhennia-chnu-pro-plahiat-2023plusdodatky-31102023.pdf>